ATILIM

Bütün ülkelerin proleterleri birleşiniz!

Kurucusu: İ.Bilen — Sayı 15 (205)

Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi organı 1 Ağustos 1987

DEMOKRATİK TÜRKİYE DAHA GÜÇLÜ TKP!

TKP MK Bildirisi

İnsan haklarından Yana Herkese!

6 EYLÜL'DE EVET OYU KULLANALIM

TKP 6 Eylülde yapılacak olan referandumda, tüm üyelerini ve partiye kulak veren tüm yurttaşları, bir kısım politika adamları üzerindeki yasakların kalkması için EVET oyu vermeye çağırıyor.

Özal hükümeti, TBMM'nde siyaset yasaklarının kalkması için bizzat yasa önerisinde bulunmuş ve bu yönde oy kullanmış olmasına rağmen, şimdi referandumda bu yasakların devamı için yurttaşları "hayır" oyu vermeye çağırmakta, iki yüzlü, entrikacı bir tutum takınmaktadır. Siyasal rakiplerini saf dışı etmek ve iktidarda kalabilmek için başvurduğu bu siyaset, hükümetin 12 Eylülcü gerçek iç yüzünü bir kere daha açığa vurmuştur. Yasakların devamını istemekle Özal ve çevresi, 12 Eylül darbecilerinin süngüyle yaptıklarını, sözde halk oyunu istismar ederek yapmak niyetindedir.

Referandum öncesinde hükümetin tutumu bir kere daha şu gerçeği kanıtlıyor: Özal grubu, ne pahasına olursa olsun iktidarı elde tutmak, 1988 seçimleriyle birlikte otoriter bir rejimi pekiştirmek için her yola başvurmaya hazırdır. IMF, Pentagon hükümeti destekliyor. Başlıca yerli büyük kapitalistler hükümete verdikleri desteği sürdürüyor. Türkiye'nin demokrasiye yönelmesinin önünde, hâlâ çok büyük engeller vardır. Tamamen antidemokratik koşullarda yapılacak olan referandumun sonucu bu açıdan önemlidir.

6 Eylül referandumunda EVET oylarının çoğunluğu sağlaması ile Türkiye'ye demokrasi gelmiş olmayacaktır. Demirel ve Ecevit'in üzerindeki yasaklar kalksa bile, 1982 Anayasası yine yürürlükte kalmaya devam edecek, TKP'nin, TİP'in, TSİP'in, Kürt devrimci partilerinin, diğer devrimci sol örgütlerin, DİSK'in, TÖB-DER'in, Barış Derneği'nin üzerindeki yasaklar ve bunların üyelerine karşı baskılar, tüm halkın üzerindeki yasaklar yine süregidecektir.

Bununla birlikte, eğer referandumda, tıpkı darbecilerin gerekçesiyle "hayır" kampanyası yürüten hükümet yenilgiye uğratılırsa, 12 Eylülcü rejimin dayandığı anayasaya 1982 yılında ilk referandumda süngü zoruyla verilen oylar geri alınmış olacaktır. Bu, hem darbenin, hem de bugünkü hükümetin bir kere daha meşru olmadığını kanıtlayacak, demokrasiye yönelişin ise meşru temeli pekişecektir.

12 Eylül öncesi terör günlerine geri dönme korkutmacası eğer bir kere

Arkası 8. sayfada

REFERANDUMUN EŞİĞİNDE

6 Eylül günü yapılacak olan referandumun eşiğinde Türkiye'nin politik durumu son derecede çelişkili ve karmaşık bir görünümdedir. 12 Eylül 1980 darbesiyle Türkiye'nin dünya kapitalist sistemi içinde ortaya çıkan yeni gelişmelere uluslarötesi tekellerin çizdiği yönde entegre edilmesi süreci bütün çelişkileriyle sürüyor. Eylemlerini sürekli olarak Washington'la uyumlaştıragelen işbirlikçi oligarşi tüm askeri darbeler tarihindeki en son ve ayrıntılı düşünülmüş ülkemizdeki politik, ekonomik, sosyal ve kültürel operasyonunda, şimdi yeni bir dönemeç almaya hazırlanıyor. Burada söz konusu olan, 12 Eylül günü askeri darbeyle dağıtılan toplumsal muhalefetin keskin bir şekilde yeniden ortaya çıkmasına fırsat vermeden ülkeye otoriter bir rejimi yerleştirmektir.

Burada, 1988 yılına kadar, hiç birisi iktidarın değişmesine yol açma olanağı bulunmayan bir dizi oylama ile (1984 yerel seçimleri, 28 Eylül 1986 ara seçimleri, Haziran 1987 kısmi belediye seçimleri ve şimdi de referandum) çatısı Washington'da kurulmuş köksüz ANAP'ın durumunu konsolide etme çabaları gözden kaçırılmamalıdır.

Şurası bir gerçek ki, gerek Özal hükümeti, gerekse onun başlıca

Arkası 8. sayfada

SEYDİŞEHİR VE TDDY İŞÇİLERİ YALNIZ BIRAKILMAMALIDIR

Seydişehir Alüminyum fabrikasında çalışan 6 bin işçi, haklı istemlerinin hükümet tarafından reddedilmesi üzerine greve gitti. Devlet Demiryolları'nda çalışan 40 bin işçi ise hükümetle yapılan görüşmelerin sonuç vermemesi üzerine 11 Ağustos'ta greve çıkmaya hazırlanıyor. Başbakan Özal Seydişehir'deki greve karşı son derece katı bir tutum takınarak "Seydişehir tesislerinin zararla çalıştığını, pahalı üretim yaptığını, geri teknoloji kullandığını" öne sürdü ve "zaten fabrikayı kapatmayı düşünüyorduk" dedi. Özal DDY'ndaki grevle ilgili olarak da "demiryollarının önem taşımadığını, grevlerin de ülke ekonomisine zarar verdiğini" iddia etti.

Seydişehir Alüminyum işçilerinin bir yıllık ücret artışı isteği toplam 7,5 milyar lirayı bile bulmuyor. İşçilerin bu isteğini geri çeviren hükümet, grevin daha 22. gününde 14 milyar lirayı aşan zararın da tek sorumlusu durumundadır.

Seydişehir tesislerinin bugüne kadar zarar etmediği, pahalı üretim yapmadığı, geçen yıl 15 milyar lira kâr ettiği, sendikacılar tarafından kanıtlarıyla ortaya kondu. Ayrıca Seydişehir tesislerini ülkemize kazandıran Sovyetler Birliği'nin Dış Ticaret Ekonomik İlişkiler Komitesi Türkiye ile İlişkiler sorumlusu Vladimir Savyolov, tesislerin tam kapasiteyle çalıştığını, kuruluşunda dönemin en modern teknolojisinin kullanıldığını, resmi verilerin her yıl kâr gösterdiğini, iki ülke arasındaki anlaşmaya göre önümüzdeki yıl tesislerin yenileneceği ve genişletileceğini vurguladı. Bu açıklama hiçbir hükümet yetkilisi tarafından yalanlanmadı.

Seydişehir'de pahalı üretim yapılmadığını bizzat alüminyum işleyen küçük işyeri sahipleri de açıkladılar. Fabrikanın kapanmasıyla NASAŞ adlı alüminyum fabrikasının tek kaldığını, Seydişehir'de üretilen ürünün çok düşük fiyatla satılmasına karşılık, zaten pahalı olan NASAŞ ürünlerinin fiyatının grevden sonra kat kat arttığını belirttiler. Öteyandan grev bahane edilerek Özal'ın bir yakınına alüminyum ithal izni verildiği, basında açıklandı.

Bu gerçekler, haklı istemlere olumlu yanıt vermeyi reddederek işçileri greve zorlayan hükümetin maksatlı davran-

Arkası 6. sayfada

Parti yaşamı

Fransa'da canlı tartışma ve yenilikçi kadro potansiyeli

Soru: Bundan bir süre önce, olağan eğitim toplantısı olarak örgütlenen, PB'nun genişletilmiş toplantısından sonra bir bakıma ilk parti içi tartışma toplantısı haline getirilen Fransa'daki parti toplantısının konuları neydi? Ne gibi sorunlar canlı tartışmalara neden oldu?

Yanıt: Toplantı yalnız parti üyeleriyle değil, fakat bir parti grubunda görev alan sempatizanların da katılımıyla yapıldı. Yerel parti yönetimi çok iyi bir şekilde toplantıyı örgütlemişti, mükemmel çalışma koşulları hazırlamıştı.

Toplantının konusu gerçekte hayli geniş tutulmuştu. Çağdaş dünyadaki yeni gelişmeler, bunlara uluslararası komünist hareketin özellikle SBKP'nin yeni düşünce tarzıyla nasıl yaklaştığı, Sovyetler Birliği'ndeki perestroyka-glasnost sözcükleriyle anılan devrimci yenilenme süreci ve TKP'nin buna yaklaşımı, TİP-TKP birliği ve ortak geliştirilen yeni politik stratejinin teorik sorunları, nihayet parti yaşamında ortaya çıkan durgunluğu aşmada parti içi demokrasiyi genişletme sorunları, toplantının konusunu oluşturdu.

Hemen görülebileceği gibi, bu kadar karmaşık sorunu kısa bir sürede en verimli şekilde tartışmak adeta olanaksızdı. Bununla birlikte şunu belirtmeden geçmemeliyim. Fransa'nın en sıcak günlerini yaşadığı sırada, yoldaşlarımız (iki grup halinde toplantıya katılmışlardı) bir hafta boyunca, günde en az sekiz saat, tartışmalara büyük bir aktiflikle katıldılar.

Konumuzun geniş bir yelpazeye yayılmış olması, gerçekte toplantının amacıyla uyumluydu. Çünkü bu toplantıda, önümüze koyduğumuz amaç, geleneksel türden bir eğitim çalışması yapmak, katılanlara tartışmadan kimi parti kararlarını "özümsetmek" gibi, herhalde yaratıcı tartışmayla bağdaşmayan bir seminer yapmak değildi. Tam tersine. Biz önümüze, kadroların her türlü dogmatizmden, dar kalıpçılıktan, şematizmden, parti belgelerini düşünmeden kabul etme şeklindeki yanlış "militanlık" anlayışından, kısaca yenilenmenin önünde duran her türlü ideolojik, psikolojik, yöntemsel ve idari yaklaşım ve alışkanlıklardan kurtulmaları ödevini koymuştuk.

Soru: Bu amaca ulaşılabildi mi?

Yanıt: Yoldaşlar genellikle toplantı sonrasında yaptıkları değerlendirmelerde eskiden farklı düşünme ve davranma zorunluğunu dile getirdiler. Bununla birlikte herkes, henüz işin başında olduğumuzun bilincindeydi. Sanırım en iyi anlaşılan düşünce şu oldu: Parti içi yaşamda başlayan yenilenme süreci, yalnız bizim değil, tüm sol hareketimizin sıralarında çok uzun zamandır yerleşen "solculuk" hastalığına karşı gerçek bir savaşımdır, devrimci tarzda bu hastalığı yoketme hareketidir. Peki bu savaşım kime, kimlere karşıdır? Parti içindeki bir gruba mı, parti dışındaki şu ya da bu partiye, hareketе karşı mı? Biz bu soruya hep birlikte şu yanıtı verdik: Hayır! Yenilenme, herbirimizin bilincine, düşünce ve davranma tarzına adeta sinmiş, bulaşmış olan dogmatizmden, alıntıları gerçek hayatın yerine geçirme anlayışından, dar çıkarları öne koyan sekterlikten kurtulma teori ve pratiğidir. Ve çok açık görülebilir ki, yenilenme süreci, her şey bir yana her komünistin bilimsel, pratik ve ahlaki bireysel çabalarını son derece arttırmasına, olağanüstü bir iç hesaplaşmadan geçerek dünyaya özgür bir komünist-insan olarak ve en özgür, en eleştirici düşünce yöntemiyle, Marksist diyalektikle bakmasına bağlı olarak ilerleyecektir.

Yenilenme, bazı belgelerin laf olsun diye okunup, ezberlenmesi ile bağdaşmaz. Burada devrimci ruh gereklidir. Gerçekten korkmamak gereklidir. Bu gerçeği değiştirmenin başlangıcıdır. İnsanın kendi kendisini özgürce değiştirmesi, dünyayı değiştirme yolunda atılmış, en büyük, en değerli devrimci adımdır. Devrimin hazırlığının da, devrimin kendisinin de ve devrimden sonra süre giden devrimci tüm sosyalist dönüşümlerin de merkezinde insan vardır ve bu insan bugünden ortaya çıkabilen, devrimci sürecin ilk filizidir.

Yoldaşlar, şu sonuca sanırım vardılar: Bırakalım birbirimize akıl hocalığı etmeyi, birbirimizi yenilemeye kalkışmayı... Her komünist kendisinde ileriye doğru adım atabilecek gücü bulacaktır. Bunun ortamını aralıksız genişletilecek olan parti içi demokrasi sağlayacak, ileriye doğru atılan adımların ölçütü ise, her komünistin "yenilenme" üzerine sözleri değil, pratiği, yığınlara daha fazla bağlanma, bağlaşık güçlerle daha iyi ilişkiler kurma yeteneği olacaktır.

Soru: Tekrar başa dönelim. Ne gibi sorular canlı tartışmalara neden oluyor?

Arkası sayfa 7'de

100. Doğum Yılında ŞEFİK HÜSNÜ'NÜN HATIRASI HER ZAMAN CANLI KALACAKTIR

● **Mehmet BOZIŞIK**

1924 senesinin güz aylarındaydı. Babiali'de komünistlerin yayınlarını satan Aydınlık kitapevinin onarılması, raf ve kepenklerinin kırmızıya boyanması için kitapevinin idarecileriyle anlaşmıştık. Onarım ve boya sonunda kitabevi yöneticileri yevmiyelerimizi verdikten sonra Rum arkadaşımla bana ayrıca Aydınlık dergisinin birkaç sayısını da ellerimize tutuşturuvermişlerdi.

Akşam eve gidince kardeşim, sendikacı Salih Bozışık'la (1936 senesinde siyasi polis tarafından komünist olduğu için öldürüldü) birlikte Aydınlık dergisini baştan başa okumuştuk. Dergi her ikimiz üzerinde de büyük etki yapmıştı. Ve Şefik Hüsnü'nün ismi sık sık geçiyordu dergide. İşte ben ilk olarak Dr. Şefik Hüsnü'nün adını bu surette öğrenmiş oldum. İşçi haklarının savunucusu olduğu için ona sempati beslemiştim. Ne var ki, daha onu henüz görmüş değildim.

1926 senesinde İstanbul Kabataş vapur iskelesi karşısında "Yaprak Tütün İşçileri Cemiyeti" isminde bir sendika kurmuş idik. Ben de bu sendikanın üyesiydim. Üye sayısı otuzbin civarında idi.

1927 senesinde İstanbul Birinci Ağır Ceza Mahkemesi'nde komünistlerin, bu arada Şefik Hüsnü'nün duruşması olacağını işitince, sendikada bulunan birçok işçilerle beraber duruşmaları izlemeye karar vermiştik. Duruşmaları büyük bir merakla izliyorduk. Duruşmaları yapılan komünistlerin sayısı otuz-otuzbeş kadardı. Duruşmada Dr. Şefik Hüsnü işçi haklarını, emekçi ve köylülerin çıkarlarını korkmadan açık olarak, cesaretle, mertçe, pervasızca savunurken onun Şefik Hüsnü olduğunu ancak o zaman öğrenebildim. Bu olay Türkiye Komünist Partisi'ne üye olma arzusunu bende uyandırdı. Beni teşvik etmiş oldu. Onun etkisiyle Türkiye Komünist Partisi'ne girdim.

1928 senesinin Ağustos ayının ortalarında, işçi haklarının gaspedilmesi nedeniyle Türkiye Komünist Partisi bir bildiri yayınlamıştı. Arnavutköy, Akıntıburnu'nda çalıştığım işyerinde bu bildirileri dağıtmak iddiasıyla tutuklanmış ve Sultanahmet tevkifhanesine gönderilmiştim. Şefik Hüsnü ile orada, yani tevkifhanede tanıştım. Onun elini sıkarken partili bir işçiyle, bir halk çocuğuyla tanışmaktan duyduğu sevinci hareketlerinden, mimiklerinden anlamakta hiç de zorluk çekmemiştim. Çok sevinçli görünüyordu. Benim partideki görevimi öğrenmiş, hücreden Beyoğlu ilçe komitesi üyeliğine geçtiğimi biliyordu. Kısa bir zamanda parti tarafından bu göreve atandığım için beni tebrik etmişti. Bu tanışmayı hiçbir zaman unutmadım. 22 yaşında genç bir komünistin Türkiye Komünist Partisi'nin bir numaralı lideri tarafından tebrik edilmesi olayı nasıl unutulabilir?

Hapishanedeyken Dr. Hüsnü yoldaştan çok şeyler öğrendim. Marksist-Leninist teorik konuları öğrenmem için TKP'nin beni Moskova'ya göndermek istediğini söyledi, "gider misin?" diye sordu. O zaman

Arkası 9. sayfada

Kitle iletişim araçları ve sanatçı örgütlerinin sorumlularıyla toplantıda Mihail Gorbaçov:

"ŞU ANDA YENİDEN DEMOKRASİ OKULUNDAN GEÇİYORUZ"

SBKP MK'nin Ocak 1987 Plenumundan sonra olduğu gibi, Haziran 1987 Plenumundan sonra da SBKP MK'de kitle iletişim araçları ve sanatçı örgütlerinin sorumlularıyla bir toplantı yapıldı. SBKP MK Genel Sekreteri Mihail Gorbaçov tarafından "gelenek" olarak nitelendirilen toplantının amacı, parti ile bu kurumların "saatlerini yeniden ayarlamak"tı.

Toplantıda yaptığı konuşmada Mihail Gorbaçov şu temel fikir üzerinde durdu: Milyonlar yenilenmenin mekanizmaları aracılığıyla harekete geçmiştir, o nedenle sorumluluk büyüktür; partinin rolü ile halkın temel ihtiyaçlarının karşılanması sorunu çok büyük bir önem taşımaktadır; Ekim Devrimi'nin 70. yıldönümü yaklaşırken, her şey yerli yerine oturtulmalıdır.

İdeolojik, politik, moral, ekonomik, hukuksal temelde yenilenmenin önkoşullarına ilişkin sorunlar çözülüyor, pratik çalışmalar aşamasına, en sorumlu aşamaya geliniyor. "Şimdi" dedi Gorbaçov, "herşey hayata geçirilmelidir. Bu milyonlarca ve milyonlarca insanın dev bir davaya katılması demektir. Bu, gerçek bir devrimdir-örneğin kafalarda, düşüncede, yaklaşımda. Bilindiği gibi Lenin, devrimlerle şaka yapılamayacağı ve yapılmaması gerektiği uyarısında bulunmuştur. Işi ele almış olduğumuz için, davanın büyük sorumluluğu ve bilinciyle yenilenme programımızın tespit ettiği ve oluşturduğu karar altına alınmış sorunların gerçekleştirilmesindeki gecikmeler, idam fermanı demektir."

Gorbaçov, yapıcı çalışmalar döneminde demokrasi açısından iki noktaya değindi. Birincisi, tartışmaların nasıl yapılması gerektiğiydi; ikincisi ise tartışmaların devam etmesiydi.

Tartışmaların nasıl yapılacağını ele alırken, SBKP MK Genel Sekreteri, Lenin'in, karşıtının, hatta düşmanın konumunu analiz etme öğüdünü hatırlattı. Yenilenmenin bir inkâr olmadığını, "eğer öyleyse bile, ancak diyalektik bir inkâr"ın söz konusu olduğunu belirtirken, çalışmaların kaypak ve batak bir zeminde başlamadığını, milyonların ekmek ürünlerinin sonuçlarına dayanıldığını özellikle vurguladı. Alevlenen tartışmalarda açıklığın ve demokrasinin her türlü eleştiri için intikam almada kullanılamayacağını kaydeden Gorbaçov, "şu anda diyebiliriz ki, yeniden demokrasi okulundan geçiyoruz." "Öğreniyoruz" diye devam etti, "Bizim politik kültürümüz henüz yeterli değil. Tartışma yürütme kültürümüz azdır. Bizde dostunun, yoldaşının fikirlerine saygı göstermek bile yoktur. Duygusal insanlarız. Bunları elbette aşacağız, olgunlaşacağız." Konuşmasında "En uç görüş noktası bile, bunu savunan ortak dava için kaygı duyduğundan, değerli ve rasyonel birşey içermektedir" diyen Gorbaçov, şunun da altını çizdi: "Ancak eğer kimileri halkın çıkarlarının ve sosyalizmin dışında değerler ve buluşlar aramaya ve bize sunmaya başlarsa, Merkez Komitesi, bunu kamuoyu önünde eleştirecek ve değerlendirecek-demokrasi ve açıklık çerçevesinde-kendi tutumunu ilkeli bir tarzda dile getirecektir."

Yapıcı çalışma döneminin hiçbir şekilde, tartışmaların ve eleştirilerin bitmesi anlamına gelmediğini vurgulayan SBKP MK Genel Sekreteri, rezervleri bulmak için, yanlışları ve eksiklikleri gidermek için, aktifliği, girişimciliği artırmak için, demokrasinin ve açıklığın daha da derinleştirileceğini belirtti. Demokrasinin hukuksal temelini güçlendirme sorununun SBKP'nin gelecek yıl yapılacak olan 19. ülke çapındaki konferansında da ele alınacağını kaydetti.

"Sosyalist toplumun aktif, güçlü bir partiye ihtiyacı vardır, ve bizzat parti canlı bir yaşama sahip olmalıdır. Ancak o zaman örgütleyici ve yönlendirici rolünü yerine getirebilir" diyen Gorbaçov, SBKP'nin 19. ülke çapındaki konferansında başka sorunların yanısıra, parti faaliyetinin bu bağlamda gözden geçirileceğini açıkladı. Yenilenme sürecinin bilimsel bir politikaya sahip olan parti ile onun onyıllar boyunca yetiştirdiği kadrolar olmaksızın, gerçekleşemeyeceğini vurguladı.

Yayın ve kültür alanı sorumlularının dikkatini halkın yenilenme süreci için taşıdığı derin kaygıya çekerken, SBKP Genel Sekreteri, "Bir tek belirleyici güç vardır: Halk!" dedi. Halkın temel ihtiyaçlarının karşılanması için MK'nin Haziran 1987 Plenumunda vurgulanan noktaların gözden kaçırılmaması gerektiğini belirten Gorbaçov yenilenme sürecinde frenleyen herşeye dikkat edilmesi gerektiğinin üzerinde durdu. Hangi makamda olursa olsun halkın gereksinimlerini ve sıkıntılarını görme yeteneğini yitirmiş yöneticilerin değiştirildiğini hatırlatan Mihail Gorbaçov böylesi bir yaklaşımın işleri yürüten kadrolara bir saygısızlık anlamında asla yorumlanamayacağını da sözlerine ekledi.

En büyük, en değerli hazine olan Ekim Devrimi'nin 70. yıldönümü yaklaşırken, Devrimin yayınlarda ele alınma biçimlerinin düzeltilmesi gerektiği üzerinde duran Gorbaçov, bu devrimin Sovyetler Birliği'nde ve bütün dünyada yolaçtığı süreçlere dikkat çekti. Bunların hiçbir şekilde tek yanlı, tek düze ele alınamayacağını vurguladı. Şöyle dedi: "Öyle düşünüyorum ki, biz hiçbir zaman 1937 ve 1938 yıllarında olanları affedemeyiz ve haklı göstere-

Arkası 6. sayfada

TKP MK AÇIKLAMASI

Sovyetler Birliği, Asya ülkelerinin, bu arada Türkiye'nin de endişelerini dikkate alarak orta menzilli füzelerin kaldırılması için önemli bir adım daha attı. SBKP MK Genel Sekreteri Mihail Gorbaçov, ülkesinin, ABD'nin de aynı adımı atması durumunda, Asya kıtasındaki orta menzilli roketlerdeki 100 adet nükleer başlığın imhasına hazır olduğunu açıkladı. Global çifte sıfır çözüm konseptinden yola çıktıklarını belirten Gorbaçov, daha kısa menzilli nükleer roketlerin kaldırılmasına hazır olduklarını, üstelik bu girişimi ABD'nin Kore'deki, Filipinler'deki ve Diego Garcia Adası'ndaki nükleer varlığı ile herhangi bir şarta bağlamadıklarını, ABD'nin buralardaki nükleer varlığını artırmamasını umduklarını bildirdi. Sovyet lideri, ABD'nin Asya ve Pasifik bölgesine ek nükleer araçlar yerleştirmediği sürece, ülkesinin Asya kesimindeki nükleer silah taşıyan uçak sayısını da artırmayacağını duyurdu.

Asya ve Pasifik bölgesinde kollektif güvenliğe ilişkin bir dizi önemli ögeyi de içeren bu öneriler paketi, dünya çapında olumlu bir yankı uyandırdı. Beyaz Saray'ın bir yetkilisi, global çifte sıfır çözümün olumlu bir çıkış noktası olması gerektiğini bildirirken, Japonya, Federal Almanya, Ingiltere başbakanları, yeni Sovyet girişimini desteklediklerini bildirdiler.

Türkiye Cumhuriyeti dışişleri bakanlığı da yaptığı açıklamada, yeni Sovyet girişimini "nükleer silahsızlanma çalışmalarının geleceği bakımından umut verici" olarak nitelendirdi. Açıklamada ayrıca Türkiye'nin "halen Cenevre'de sürdürülen müzakerelerin biran önce anlaşmayla sonuçlandırılmasını samimiyetle temenni ettiği" belirtildi.

Şimdi, bütün ülkeler için olduğu gibi, Türkiye için de gündeme gelen, sarfedilen sözler doğrultusunda davranmaktır. Hükümet, NATO içinde, yeni Sovyet önerisi karşısındaki tutumuna uygun girişimlerde bulunmak, Cenevre görüşmelerinin bir an önce sonuçlandırılmasına engel olacak her adım ve bahaneye açıkça karşı çıkmak durumundadır. Ülkemiz, ABD ve NATO'nun topraklarımıza yeni nükleer silahlar yerleştirme yönündeki dayatmalarından da ancak böyle kurtulabilecektir.

24 Temmuz 1987 **TKP MK**

1917 İSTANBUL'UNDA EKİM DEVRİMİ VE LENİN

Ekim Devrimi ve Lenin, ilk olarak nasıl yansıdı ülkemize? O zamanki Türkiye kamuoyu nasıl görüyordu dünyanın çehresini değiştiren bu büyük olayı? Ekim Devrimi'ni ve onun önderi Lenin'i nasıl değerlendirdi o zamanki İstanbul basını?

* * *

Tasvir-i Efkâr gazetesinin 24 Aralık 1917 günlü sayısı. Birinci sayfada, Lenin'in resmi var. Sanırız, Lenin'in ülkemizde yayınlanan ilk resmi. Resmin altında, günümüz Türkçesine çevirirsek, şu satırlar yazılı: "Tüm Rusya Halk Komiserleri Konseyi Başkanı, bütün dünyada yüce devrimi yapabilecek büyük düşünür ve hümanist: Lenin."

Aynı gazete, "Brest-Litovsk'dan alınan haberlere göre, barış görüşmelerinin başladığını" belirtiyor, "yeryüzünde insanların özlemini çektikleri barış yolunda ilk adımın atıldığı görülüyor" diye yazıyor. Osmanlı devleti, Yemen'den Galiçya'ya, dört bir cephede Birinci Dünya Savaşı'nın içindedir. Halk; savaştan, açlık ve salgın hastalıklardan telef olmuştur. Gazete, sansür altında olmasına karşın, insanların barışa duyduğu özlemi yansıtıyor. Dönemin İttihatçı yönetimini dolaylı yoldan eleştiriyor. Lenin'in kişiliğinde gerçek bir yöneticinin nasıl olması gerektiğini anlatıyor.

O zamanki İstanbul gazetelerine, 1917 yılı Rusya'sının haberleri, dolaylı yollardan, ikinci bir ağızdan, bazen de üçüncü elden çarpıtılmış biçimde yansıyordu. Yine de, Rusya'da savaşa son vermek isteyen bir partinin varlığı, Bolşeviklerin barış istemi, İstanbul gazetelerinde bütün açıklığıyla yer alıyordu.

3 Temmuz 1917 günü **Tasvir-i Efkâr** gazetesinde Petrograd emekçilerinin gösterisine değiniliyor ve şöyle deniyordu: "Petersburg'da Lenin taraftarı Bolşevikler, yığınsal gösteriler düzenlediler. Gösteri sırasında Bolşevikler, **Pravda** gazetesinde yer alan 'kapitalistler savaşı uzatmakla karşıdevrimi kışkırtıyor, geçici hükümet de açıkça emperyalistlere ve burjuvaziye hizmet ediyor' şeklindeki açıklamayı dağıttılar. Açıklamada deniyor ki: "Böyle bir düzen karşısında susup oturmak olmaz! Çarlık Duma'sı yıkılsın! Kahrolsun on kapitalist bakan! Savaşa Hemen Son Verilsin!"

10 Kasım 1917 günlü **Vakit** gazetesi ise sosyalist devrim haberini geniş olarak veriyordu. Gazetede şu satırlar yer alıyordu: "Rusya'da yeni hükümetin başına Lenin geçti. Ülkede durumu işçi ve asker komiteleri kontrol ediyor. Bu hareket, aylardan beri kararlı olarak barışı savunuyor ve durumu gerçekçi olarak değerlendirebiliyor... Şimdi Petrograd'tan barış çağrıları geliyor. Bu barış çağrıları, Antant ülkelerinin daha Şubat Devrimi'nin ilk günlerinde adından derin bir nefretle söz ettikleri Lenin tarafından haykırılıyor."

Aynı gazete, savaşa son verme ve bir barış anlaşması imzalama hareketinin bazı Avrupa ülkelerinde de yükseldiğini belirtiyor, "Barış, Türkiye'nin de çıkarlarına uygundur" diye yazıyordu.

12 Aralık 1917 günlü **Vakit** gazetesi birinci sayfasında İsveçli bir gazetecinin Lenin'le söyleşisini yayınlıyordu. Gazetede şu satırlar yer alıyordu: "İlk önemli adımları kararlılıkla atan, insanlığı barış yoluna çekmek isteyen Lenin' in adından gelecekte büyük bir yönetici olarak söz edilecektir. Elbette, özellikle bugünlerde herkes Lenin'in kişiliği ve görüşleriyle ilgili olarak doğru bilgiler edinmek istiyor."

Yine **Vakit** gazetesi Lenin'in şu sözlerine yer veriyordu: "Biz barış istiyoruz. Bizim barışa ihtiyacımız var. Bize barış gerek. Her durumda barış istiyoruz. Bir an önce barışı imzalamalıyız. Ama bu bütün halkın yaşamsal çıkarlarını karşılayacak gerçek bir barış olmalıdır. Ve bu barış istemi, bütün dünya için olmalıdır."

Vakit gazetesi, İsveçli gazetecinin "Lenin, çok geniş bilgi sahibi ve deneyimli bir insan. Rusya'yı barışa o götürebilir" sözlerine de yer veriyor.

* * *

Aradan birkaç ay geçiyor. 1918 yılının nisanı. İstanbul Darülfünunu'nda (üniversitesinde) bazı öğretim üyeleri ve öğrenciler, Lenin'i Nobel Barış Ödülü'ne aday gösteriyorlar. Lenin'i Nobel' e aday gösteren komitede, daha sonra Türkiye Komünist Partisi'nin yöneticisi olacak 18 yaşındaki birinci sınıf öğrencisi Reşat Fuat (Baraner) da var. O sıralar, üniversitede etkin bir yeri olan Kayzer Almanyası'nın profesörleri bu öneriye şiddetle karşı çıkıyorlar, Mareşal Hindenburg'un aday gösterilmesini istiyorlar. Alman profesörlerin önerisi oybirliğiyle reddediliyor. Profesörler öfkeyle salondan ayrılıyorlar.

Öğrenciler ise, Lenin'in büyücek bir resmini üniversitede kolayca göze çarpacak bir yere asıyorlar. Resmin altında şu satırlar okunuyor:

"Yaşasın bütün mazlumların atası Lenin hazretleri!"

Irkçılığa karşı savaşımda tarihsel bir adım

9-12 Temmuz 1987 tarihlerinde Senegal'in başkenti Dakar'da Güney Afrikalı 52 beyaz politikacı, bilim adamı ve sanatçı ile Afrika Ulusal Kongresi (ANC)'nin 16 temsilcisi arasında görüşmeler yapıldı. Görüşmeye katılan beyazlar, bir zamanlar bu bölgeye Hollanda'dan göçeden ve Ümit Burnundaki ülkeyi ırkçı rejime dönüştüren Boer' lerdendi.

Senegal Devlet Başkanı Abdou Diouf tarafından bir konuşmayla başlayan toplantıya, Fransa Devlet Başkanı Mitterand'ın eşi Danielle Mitterand da selamlama mesajı gönderdi.

Afrika Ulusal Kongresi'nin yurtdışındaki birçok merkezi iki yıldan beri beyazların çeşitli temsilcileri tarafından ziyaret edilmekteydi. 6 Mayıs 1987' deki seçimlerden önce, ülkede herşeyi yeniden gözden geçirme sürecinin başlaması gerektiği fikri güç kazanmıştı. Ancak Dakar'daki seminer, beyazlarla siyahların arasında yapılan ilk geniş kapsamlı toplantı olması bakımından büyük bir önem taşıyor.

Dakar toplantısının önemi, bir yanıyla, Botha rejiminin 6 Mayıs seçimlerinden sonra siyahlar üzerindeki terörü daha da azgınlaştırmasına karşın, siyahlarla beyazların yakınlaşmasını önleyememiş olmasından kaynaklanıyor. Görüşmelerin sonuçları beyazların delegasyon başkanı Dr. Frederik van Zyl-Slabbert tarafından Afrika Ulusal Kongresi önderlerinden Thabo Mkeni' nin de hazır bulunduğu bir basın toplantısında açıklandı.

Görüşmelerde her iki taraf, çok önemli noktalarda mutabakata vardılar: Güney Afrika'da şiddete başvurulmasının esas nedeni, ırk ayrımı olarak saptandı ve bunun tümüyle yokedilmesi istendi. Bu bağlamda, beyazların delegasyonunda yeralanların çoğunluğu, Afrika Ulusal Kongresi'nin "devlet terörizmine karşı silahlı mücadelenin gerekliliği"ni belirten açıklamasını kabul ettiler. Taraflar, çatışma konularının çözülebilmesi için çok aşamalı bir stratejinin hayata geçmesi gerektiği görüşündeydiler. Bunun için her iki taraf ilk önce tüm politik tutukluların salıverilmesinin ve şimdiye dek yasaklanmış olan örgütlerin, bu arada Afrika Ulusal Kongresi'nin yasal faaliyetine izin verilmesinin gerektiğini belirtti.

Taraflar, azınlıklara eşit güvenlik ve eşit haklar sağlayan, hiç kimseye özel ayrıcalık tanınmasına izin vermeyen, ırkçı olmayan bir demokrasi görüşünde birleştiler. Beyazların delegasyonu, görüşmelerde, maddi malların yeniden dağılımının yapılması, devletin kilit alanları kontrol ettiği bir "karma ekonomi" gibi görüşleri de kabul etti.

Görüşmeler, dünya çapında yankılandı. Botha rejimi ise siyahlar üzerindeki terörü azgınlaştırdı. Bu görüşmenin gerçekleşmesinde çok önemli bir rol oynamış olan Güney Afrika'da Demokratik Bir Alternatif Enstitüsü müdürlerinden Eric Mutonga ülkeye dönüşünde bıçaklanarak öldürüldü. Amacın başlayan bu olumlu süreci önlemek olduğu gün gibi açıktır. Bu olumlu süreç durdurulabilir mi?

Dakar görüşmelerinden sonra Güney Afrikalı siyahlarla beyazlar aralarında birçok konuda görüş ayrılığının bulunmasına rağmen, diyaloğu sürdüreceklerini ısrarla belirttiler, ve diyalog sürecinin, "hiç kimse tarafından durdurulamayacak bir süreç" olduğunu vurguladılar.

"BU HİKAYEDE ANLATILAN SENSİN!"

● Mehmet ERGÜL

"De te fabula narratur!"

Yarbay **Oliver North**'un Amerikan Kongresi önündeki ifadelerini okuyunca, eski Romalı ozan Horace'ın bu sözü geldi aklımıza: "Bu hikayede anlatılan sensin!"

Amerikan yönetiminin İran'a gizlice silah satışı, bu satışlardan elde edilen paranın Nikaragua'daki Kontra'lara aktarılması olayında adı geçen kişi ve kurumlarda anlatılan biziz, ülkemizdir aynı zamanda.

İrangate skandalında adı geçen kişiler, **İncirlik** üssünü kullanmışlardır, **Pişmanlık Yasası**'nın hazırlanmasına katılmışlardır, Amerikan **"Demokrasi Projesi"**ne bağlı olarak ülkemizdeki rejimin çerçevesinin oluşturulmasında görev almışlardır, vb.

Bu yazımızda İrangate olayında adı geçen kişi ve kurumların ülkemizle ilişkilerine değinmek istiyoruz.

* * *

Grenada adasının işgali, Libya'nın bombalanması ve İrangate olayında aktif rol oynayan Yarbay Oliver North'un 1980 ve 1981'de İncirlik üssüne geldiği ortaya çıkmıştır. North, rehineleri kurtarma operasyonu sırasında İran sınırına yakın bir yerde mevzilendiğini söylemiştir.

Yarbay North'un Kontra'larla ilişkisini sağlamakla görevli Milli Güvenlik Konseyi yetkilisi Robert Owen'in Pentagon'a kayıtlı "Türkiye işlerinden sorumlu bir ajan" olduğu ortaya çıkmıştır. Türkiye'yi ABD'de tanıtma, ABD'de lobi yapma işi, Owen'in yöneticilik yaptığı Gray and Co. kuruluşuna verilmiştir (**Nation** dergisinden aktaran **Cumhuriyet,** 28 Haziran 1987).

Rehinelerin serbest bırakılması karşılığında İran'a gizlice silah satma düşüncesi, eski MOSSAD Başkan Yardımcısı **David Kimche** ile CIA-MOSSAD görevlisi **Michael Ledeen**'den kaynaklanmıştır. ABD Milli Güvenlik Konseyi "danışmanı" ve "kontrterör" uzmanı diye bilinen Michael Ledeen, Papa Birinci Jan Paul'ün esrarengiz ölümüyle ilgili soruşturmanın üzerini örten kişidir. Papa İkinci Jan Paul'e suikast olayı ile sosyalist ülkelerin ilişkili olduğu yalanını İtalya'da CIA ile ilişkili **Giornale Nuovo** gazetesinde ilk ortaya atan Michael Ledeen'dir.

Ledeen, CIA görevlisi Paul Henze ile birlikte, Türkiye'de siyasi tutukluları manen çökertme amacı taşıyan Pişmanlık Yasası'nın hazırlanmasında görev almıştır. 21-23 Ocak 1985 günleri arasında İstanbul'da Genelkurmay Başkanlığı ile Adalet Bakanlığı'nın ortaklaşa düzenlediği Pişmanlık Yasası ile ilgili seminere Paul Henze ile Michael Ledeen de katılmıştır.

MOSSAD'ın eski yöneticişi David Kimche, 1985 yılı Martında İsrail Dışişleri Bakanlığı müsteşarı sıfatıyla Türkiye'ye gelmiştir. Kimche, Ankara'da Dışişleri Bakanlığı yetkilileriyle Türkiye ile İsrail arasındaki ilişkilerin geliştirilmesi için temaslarda bulunmuştur.

Federal Almanya'dan Z.K. imzasıyla yazan okuyucumuzun da belirttiği gibi, İrangate skandalında kilit rol oynayan Yarbay North, ABD'nin 1983 yılında ilan ettiği **"Kamu Diplomasisi ve Demokrasi Projesi"**nin illegal kolunun başkanıdır. Bu proje çerçevesinde kurulan **"Milli Demokrasi Vakfı"** ise, bütün dünyada sağcı partilere, yayınevleri, gazeteler, dini kurum, üniversite ve sendikalara mali destek vermektedir (**AIB**, Die Dritte Welt Zeitschrift, Nisan 1987).

Yarbay North, ABD Kongresi 1984 yılında Kontra'lara resmi yardımı yasaklayınca, "Milli Demokrasi Vakfı"ndan 3.5 milyon dolar almış ve bu parayı Nikaragualı karşıdevrimcilere aktarmıştır. 15 Şubat 1987 günlü **New York Times** gazetesi, Yarbay North'un kamuoyuna yalan ve yanlış bilgi verme kampanyasını "Demokrasi Projesi" kılıfı altında yürüttüğünü yazıyor. Bu proje çerçevesinde kurulan çeşitli "kurum ve "vakıf"lar, ABD'de ve ABD dışındaki ülkelerde sol parti ve hareketleri, özellikle barış hareketini karalamak için seferber olmuşlardır. Kontra'lara 3.5 milyon dolar aktaran Amerikan "Milli Demokrasi Vakfı"nın Profesör **Aydın Yalçın** yönetimindeki **Yeni Forum** dergisine bir yıl için 100 bin dolar bağışta bulunduğu Amerikan kaynaklarınca açıklanmıştır (**Yeni Gündem,** 22-28 Şubat 1987).

Ayrıca Mart 1987'de ANAP'lılar tarafından **"Türk Demokrasi Vakfı"** adlı bir kuruluş oluşturulmuştur. Vakfın yöneticilerinden ANAP Genel Başkan Yardımcısı ve **Citibank**'ın eski Türkiye temsilcisi Güneş Taner, vakfı Amerikan modelini esas alarak kurduklarını söylemiştir.

Amerikan "Kamu Diplomasisi ve Demokrasi Projesi"nin legal kolunun başkanlığını ise yakın zamanlara kadar **Eliot Abrams** yürütmüştür. Şimdi bu görev **Richard Schifter**'in üzerindedir. Abrams, ABD'deki Siyonist lobinin önde gelen isimlerinden biridir. 1983 yılı haziranında "Kamu Diplomasisi ve Demokrasi Projesi"nin ilk olarak Türkiye üzerinde bir "test", bir "deneme" niteliği taşıdığını söylemiştir (**Milliyet,** 22 Haziran 1983). Bu proje, özünde Türkiye'nin çıplak askeri diktatörlükten parlamenter görünümlü otoriter bir rejime geçiş projesidir. Abrams, Temmuz 1984'te Türkiye'ye gelmiş, "Türk polis örgütünü çağın koşullarına uygun olarak daha da geliştirip güçlendireceğiz" demiştir (**Hürriyet,** 12 Temmuz 1984). Bunun ardından Emniyet Genel Müdürlüğü'ne bağlı antiterör timler kurulmuş, bu timlerin şefleri eğitim için ABD'ye gönderilmiştir. Abrams, 1985'te "İnsan Hakları"ndan sorumlu Dışişleri Bakan Yardımcılığı görevinden Latin Amerika'dan sorumlu Bakan Yardımcısı görevine geçmiştir. Kontra'lara silah sağlanması, Nikaragua'da rejim karşıtı teröristlere destek verilmesi doğrudan Abrams'ın sorumluluğu altında yürütülmektedir.

Şah yanlısı İran asıllı Albert Hakim'in Yarbay North'la yakın işbirliği yaptığı ortaya çıkmıştır. Hakim, Kontra'lara silah sağlama işinde General Secord ve Yarbay North'la birlikte çalışmış, Yarbay North için "öldüğü takdirde ailesine verilmek üzere" bir İsviçre Bankasına 200 bin dolar yatırmıştır. Öte yandan Albert Hakim'in CIA'nın maddi ve lojistik desteğiyle Türkiye'de çeşitli şirketler kurduğu açıklanmıştır. Hakim, CIA ile birlikte bu şirketler aracılığıyla Türkiye-İran sınırında Humeyni rejimine karşı faaliyet yürütmüştür (**Milliyet,** 27 Mayıs 1987).

Amerikan Express Bankası'nda mali müşavirlik yapan, eski Emniyet Genel Müdür Yardımcısı Halit Elver ile Makine Kimya Endüstrisi temsilcisi Kemal Oktay'ın Manchester'deki **Interarms** şirketi aracılığıyla Iran'a silah sattığı belgeleriyle açıklanmıştır (**Nokta,** 29 Mart 1987). Manchester'deki silah şirketini ise **Sam Cummings** adlı CIA görevlisi bir neofaşistin yönettiği biliniyor. Interarms şirketinin komisyonculuğunu yapan CIA görevlisi **Frank Terpil,** Milliyetçi Hareket Partililere silah sattığını Ingiliz televizyonunda açıkça ilan etmiştir (**Cumhuriyet,** 13 Ağustos 1982).

* * *

İrangate skandalında adı geçen kişi ve kurumlar, görüldüğü gibi, ülkemizin içine de dalbudak salmıştır. ABD'deki "gizli, paralel, gölge" hükümetin yalnızca basına yansıyan bazı ilişkilerini göstermeye çalıştık. Sanırız, ABD'deki yeni-sağın ülkemiz içindeki gizli ve açık faaliyetlerinden çıkarılacak bazı dersler olmalıdır.

Çünkü bu hikayede anlatılan biziz, bizim ülkemizdir aynı zamanda.

Kârdan zarar etmemek için

Deniz Onur/FAC

Federal Almanya (FAC) demir-çelik endüstrisi savaş sonrası tarihinin en derin krizini yaşıyor. Ülkenin "Çelik damarı" olan Ruhr havrasında 30 bin işyeri yokolma tehlikesiyle karşı karşıya. Bir kısmı kararlaştırılmış olan kitlesel işçi çıkarmaların tamamlanması halinde, kapitalist dünya çelik üreticileri arasında en modern teknikle donatılmış işyerlerine sahip bu bölge böylece "Ölü kent" olmaya terkedilmiş olacak.

FAC demir-çelik krizinin "Yapay bir kriz midir, değil midir?" tartışmasından öteye, iki ana nedeni vardır. Bunlardan birincisi, bu alandaki bilimsel-teknik gelişmelerin demir-çelik patronlarınca masrafların en asgariye indirilmesi amacıyla kullanılması ve bunun faturasının, kapitalist sistemde en kolay yol olarak seçilen, işçi ve emekçilere ödettirilmesi koşuluyla, onların yığınsal olarak sokaklara dökülmesidir.

Arkası sayfa 7'de

SEYDİŞEHİR VE TDDY...

Başı sayfa 1'de

makta olduğunu ortaya koyuyor. Hükümet elbette bu tür tehditlerle grevcileri yıldırmak, işçileri ve sendikaları toplumdan yalıtlamak istemektedir. Ancak akla bir başka soru daha gelmektedir: Hükümetin bu uzlaşmaz tutumunun ardında, alüminyum ve demiryolları işletmelerini ölüme terketmek gibi bir niyet mi vardır? Sanayi Bakanı Cahit Aral'ın "grev bitse de, bitmese de tesisler kapatılacak" sözleri bu sorunun hiç de haksız olmadığını kanıtlamaktadır.

Nitekim TKP MK'nin Mayıs 1986'da yapılan 6. Plenumunda şu ciddi tehlikeye dikkat çekilmişti: "Önde gelen Amerikan tekellerinden 'Morgan Guaranty Trust Company of New York'a hazırlatılan 'KİT'lerin Rehabilitasyonu ve Özelleştirilmesi' adlı plan geçenlerde açıklandı. Eğer bu plan hükümet tarafından kabul edilir ve uygulamaya sokulursa şunlar olacaktır:

– Boraks gibi stratejik madenler, telekomünikasyona ve enerji üretim ve nakline temel olan sanayi işletmeleri dinamik karakter gösteren sanayi dalları ve havayolları derhal uluslarötesi tekellerin eline geçecektir.

– Öteki maden işletmeleri ve petrol dağıtım ve enerji işletmeleri, tekstil, çimento ve gübre işletmeleri devlet tarafından daha geliştirilip bir süre sonra yabancı şirketlere devredilecektir.

– Demir, çelik, **alüminyum**, bakır, çimento, demiryolu ve gemi yapım, tarım aletleri fabrikaları ve kömür işletmeleri, şeker ve çay fabrikaları, **Devlet Demiryolları**, denizcilik işletmeleri ve mevcut makine sanayii ise ölüme terkedilecektir.

– Devlet yalnızca posta ve deniz ve hava limanları hizmetleri gibi işletmeleri sürdürecektir." (TKP MK 6. Plenum Raporu sf. 39 TKP yay.)

TKP MK'nin 6. Plenum Raporu'nda daha sonra şunlar vurgulanıyordu: "Tablo açıktır, ağır ve makine sanayii yokedilecek, Türkiye yalnız petrole bağımlı bir ulaştırmaya izin veren karayollarından başka hiçbir ulaştırma olanağına sahip olmayan deniz ve hava ulaştırması, enerji ve telekomünikasyonu, bütün madenleri ve dinamik sektörleri emperyalizmin elinde olan bir ülke haline gelecektir... Eğer sessiz kalınırsa emperyalizm bu planları Evren-Özal yönetimine kolaylıkla onaylatacaktır. Deney bunu gösteriyor."

Bu durumda Özal hükümeti bir yandan "Morgan Guaranty" tekelinin emperyalizmin planlarını uygulayıp, öte yandan kabahatı işçilere mi yüklemek istemektedir? Hem kamuoyunu işçilere şartlandırmak, hem de işçilerin yeni mücadelelere atılmasını önleyip, işçilere "çıkış yolu yoktur" dedirtmeyi mi amaçlamaktadır?

Elbette işçiler ne hükümetin tehdit ve baskıları karşısında boyun eğecekler, ne de emperyalizm damgalı, ulus düşmanı planların uygulanmasına geçit vereceklerdir.

Bunun için hükümetin uzlaşmaz tutumu, ardındaki amaçlarla birlikte sergilenmelidir. Emperyalizmin planları ile bağı açığa çıkarılmalıdır. Hükümetin kışkırtmaları, bu durumdan zarar görecek olan herkese, her toplumsal kesime açıklanmalı, kamuoyu sürekli aydınlatılmalıdır.

Kuşkusuz bu noktada Türk-İş'e ağır bir sorumluluk düşmektedir. Seydişehir ve Devlet Demiryolları işçilerini sonuna kadar destekleyeceğini ilan etmiş olan Türk-İş, bu görevleri yerine getirdiğinde, sanayinin yokedilmesi girişimlerine karşı çıkan ulus çapında etkili bir güç olarak da belirecektir.

Seydişehir'deki, demiryollarındaki kavga, ücret artışı ve sosyal hak alma kavgasıdır. Ama aynı zamanda ulusun geleceği için de verilen bir kavgadır. İşçiler grevdeyken bile fırınları yaşatmaya çalışarak bunu herkese gösterdiler, ulusal davanın savunucusu olarak öne çıktılar. Onları bu haklı mücadelelerinde desteklemek de ulusun görevidir.

Şimdi ülkenin çıkarlarını savunan tüm politik güçler şu sorularla karşı karşıyadır:

Konya'yı NATO'nun, Amerikan savaş uçaklarının atış talim sahası haline getirmeyi arzulayanların, bir de Konya'yı, ülkemizi bu temel sanayi tesisinden yoksun bırakma heveslerine göz yumulacak mıdır?

"60 yılda yapılanı iki yılda gerçekleştirdik" diyerek övünen Özal'ın, kuruluş yıllarında "Demir ağlarla ördük anayurdu dört baştan" diye övünmüş olan Cumhuriyet'in temellerine yeni darbeler indirmesine izin verilecek midir?

Devrimci solun çeşitlilik...

Başı sayfa 10'da

değildir elbette. Tam tersine, hareketimizin farklı kolları arasında ciddi bir tartışmaya ihtiyacı vardır. Ve nihayet her devrimcinin kendi kendisiyle ciddi bir tartışmaya ihtiyacı vardır. Bu üçgenin bir kenarının kopması, geçmişte olduğu gibi tartışma ortamını sağırlar diyaloğuna bir çırpıda çevirebilir.

Hemen anlaşılabileceği gibi, devrimci solun kendi içinde yürütmesi gereken tartışmaların, önceden bir plana bağlanmış, modeli, biçimi önceden tasarlanmış bir "birlik" yönünde sonuçlandırılmasından söz etmiyoruz. Hayat son derece zengindir. Devrimci solun yazgısının nasıl belirleneceği önceden kestirilemeyecek sayısız faktörlere bağlıdır. Ola ki, ülkenin yepyeni bir aşamaya, devrimci değişiklikler aşamasına yükseldiği bir anda da devrimci solun durumu bugünkü gibi, ya da tamamen başka konumlarda farklı koşullardan oluşabilir. Ülkemizin, toplumumuzun nesnel yapısı, belki de bu çeşitliliği kaçınılmaz kılıyor. O nedenle sorun, daha en baştan mutlak olarak devrimci solun- şu ya da bu partinin Marksizm, devrimcilik anlayışı temelinde- tek bir çatıda birleştirilmesi olarak konamaz, bu bilimsel değildir çünkü.

Fakat sorun, birliğin her türlü somut biçimine tamamen açık, hiçbir çözümün önünü tıkamayan bir yaklaşım bulmaktadır. Bu herhalde devrimci solun çeşitlilik içinde birlikteliği kavramını hep birlikte geliştirmekle, bir bakıma, amansız baskılara hep birlikte göğüs geren solun, kendi iç plüralizmini (belki de geleceğin sosyalist toplumuna has sosyalist plüralizmin temelini oluşturacak bir yeni ilişkiler sistemini) nasıl geliştirebileceğimizi birlikte tartışmakla başarılabilir. Bu her birimizi, kendi partimizdeki demokrasiyi geliştirme sorunlarına ve birey olarak insanlarla uygarca, ilkeli tartışmayı öğrenme sorunlarına çok daha hızla götürecektir.

Değerler sisteminin alt üst olduğu, canlının doğal çevresinin, insanın kültür çevresinin ve devrimci insanın özgürlük ortamının saldırıya uğradığı bir çağda, Türkiye'de devrimci sol, özgürleşmek ve özgürlüğü savaşarak kazanmak isteyen her insana açık, gerçek bir demokratik ilişkiler sistemi geliştirebilir.

Türkiye'de barış ve demokrasi davasının başarıya ulaştırılmasında, işte böyle çeşitlilik içinde birlikteliğini sağlayan devrimci sol, kendisinden beklenen rolü oynayabilir.

"ŞU ANDA YENİDEN...

Başı sayfa 3'de

meyiz. Hiçbir zaman. Bunun sorumluluğu, o zaman iktidarda olanlar taşıyor. Fakat bu, yoldaşlar, bugün sahip olduklarımızın, bu sınavlardan geçen partinin ve halkın gerçekleştirdiklerini küçültemez. Kayıplar önemliydi, büyüktü. 1937-1938 yıllarının bize nelere malolduğunu ve bunların partideki kadrolara, aydınlara, askeri kadrolara nasıl bir darbe vurduğunu biliyoruz. Ama yine de biz, sosyalizmde, bütün bunlara dayanmış, Nazilerle savaşa girişmiş ve zafer kazanmış olan düzenimizde ne kadar devasa bir gücün saklı bulunduğunu görmekle yükümlüyüz. O nedenle, 70. yıldönümümüzde, halkımızdan, onun tarihinden ve kahramanlıklarından övgüyle bahsetmek gerekir."

Toplantıda Gorbaçov, yayınlar üzerine eleştiriler getirdi. Her konuda özellikle de yenilenme süreci konusunda yalnızca birkaç yazarın katkısıyla yetinilemeyeceğini belirtti. Çeşitli röportajları, en çok da mektupları büyük bir ilgiyle izlediğini belirten SBKP Genel Sekreteri, kitle iletişim araçlarının Moskova'da yaşayan yazarlara ağırlık vermelerini, ülkenin öteki bölgelerinde bulunan yazarlara ikincil bir rol biçmelerini antidemokratik bir tutum olarak nitelendirdi. Sürekli aynı dört-beş yazarla yetinmenin bir tür aşiret ilişkisini hatırlattığını belirten Gorbaçov, kitle iletişim araçlarında toplumun tümünün ve sosyalist çoğunluğun kendisini açıkça göstermesi için, yayınların daha fazla kişinin katkısına açılmasını istedi. Ülkenin aydın potansiyelinden daha tam yararlanmak amacıyla her işin uzmanından katkı istemenin yararından söz etti.

Toplantıda yaptığı konuşmayı, SBKP'nin kitle iletişim araçlarına büyük bir değer biçtiğini belirterek bitiren Gorbaçov, şunları söyledi: "Tek ölçüt, yoldaşlar, daha fazla sosyalizm, daha fazla demokrasi olarak kalıyor. Yeni sorulara bütün yanıtlar, sosyalizm çerçevesinin dışında değil, içinde aranmalıdır. Halkımız sosyalizmi seçti. Parti halkın hizmetindedir. Halka hizmet etmek, kitle iletişim araçları çalışanlarının büyük görevidir."

Kârdan zarar etmemek için

Başı sayfa 5'de

FAC demir-çelik patronları bu yöntemi uygulamaya diğer Avrupalı yandaşlarına göre daha önce başladılar ve süreci onlardan daha önce tamamladılar. Dolayısıyla bugün FAC çelik endüstrisinin içinde bulunduğu durum, Avrupa'da çelik üreten diğer ülkelerin henüz önündedir.

Sosyalist ülkelerde daha rasyonel çalışma koşulları yaratabilmek, emeğin üretkenliğini, verimini, insan sağlığına zarar vermeden, insanın üretimdeki yükünü hafifletebilmek amacıyla kullanılan bilimsel-teknik gelişmeler, diğer kapitalist ülkelerde de olduğu gibi FAC'de de onu yaratanların aleyhine kullanılmaktadır. FAC'de son 10 yılda yarı yarıya düşen yıllık çelik üretimine rağmen, 1976'da demir-çelik endüstrisinde 219 bin olan çalışanlar sayısının % 35 azaltılarak, 1986'da 142 bine indirilmesi, buna rağmen 30 bin emekçinin daha işten çıkarılmak istenmesi bunun en çarpıcı örneği değil midir?

Buna karşın Sovyetler Birliği'nde 1985'de 141,3 milyon ton olan çelik üretimi, 1986'da 154,5 milyon tona yükselmiştir. Tüm ülke çapında, özellikle son yıllarda hızla sürdürülen bilimsel-teknik uygulamalara rağmen bu işkolunda işsiz kalan olmamıştır.

Nedenlerden ikincisi, demir-çelik üreten belli başlı Avrupa ve dünya ülkelerinde süreç içersinde kalıcılaşan bir uygulama haline gelen, bu işkoluna ülke hükümetlerince yapılan subvansiyon (üretim) yardımlarının, FAC'de, bundan önceki hükümetler dönemindeki ölçüsünü bir yana bırakalım, gerici Kohl hükümeti döneminde durdurulmuş olmasıdır.

Bugün kapitalist dünya ülkeleri arasında çelik üretiminde subvansiyonsuz çalışan ülke yoktur. Avrupa ve ABD'deki çelik piyasasının en büyük rakibi olan Güney Kore demir-çelik işletmelerinin, dünya çelik ürünleri piyasasında en geniş pazarları kapmasının nedeni, bu ülkede devletçe yapılan subvansiyon yardımlarıyla, çelik ve çelik ürünlerini ucuza maletmelerindendir. Özünde salt çelik tonajı Güney Kore'de, diğer ülkelere oranla daha pahalıya malolmakta, aradaki fark devletçe karşılanmaktadır. Yani burada sorulması gereken ana soru: "Devletçe yapılan kontrollu subvansiyon yardımları yoluyla işyerlerinin korunması mı, yoksa, acıyan yerin bir çırpıda kesilip atılması mı olmalıdır?" şeklindedir. Gerici Kohl hükümeti ve çelik tekelleri ikincisini tercih etmişlerdir.

Onlar için önemli olan, işyerlerinin korunması değil, "Kârdan ziyan" etmemekti. Böylece, ülkedeki kalıcı yığınsal işsizliğe rağmen, bu işkolunda da onbinlerce işyerinin yokolması sorumsuzca göze alındı. Kâr etmeyen işkolları ve işletmelerin "Elden çıkarılması" mantığının uygulanması, onbinlerce işçi ve emekçinin sokaklara dökülmesi pahasına da olsa, özellikle Kohl hükümeti döneminde, işverenlerin ve hükümetin resmi politikası haline getirildi.

Bugün FAC'de demir-çelik endüstrisinde çalışan yaklaşık 10.000 Türkiyeli işçi var. Bu krizden en çok etkileneceklerin ve kitlesel işten çıkarmalarda en büyük darbeyi yiyeceklerin başında da yine Türkiyeliler geliyor. Üstelik bu dönem, eskiden işten çıkarmalarda uygulanan Sosyal Plan'ın da yürürlükten kaldırılmaya çalışıldığı bir dönem. Yani bundan böyle işten çıkarılanların ellerine geçecek üç-beş kuruş da tehlikede.

Kapitalist sömürü kurallarının bu denli işletildiği FAC'de, bu koşullar altında demir-çelik işyerlerinin korunmasının ve yokedilmesinin önlenmesinin olanağı yoktur. Tekeller, daha önce de sözünü ettiğimiz, "Kâr etmeyen işyerlerinin elden çıkartılması" mantığını diğer işkollarında olduğu gibi, burada da işletmektedirler. Hükümet müdahale etmek şöyle dursun, duruma seyirci kalarak tekellerin işlerini kolaylaştırmaktadır. Kohl hükümeti sendikaların, diğer demokratik örgüt ve kuruluşların, önerilerinden olan "Alternatif yedek ve benzeri işyerleri" programına yanaşmamakta ısrar etmektedir. F.J. Strauss'un yöneticisi olduğu "Air Buss" uçak firmasına 5 milyar DM subvansiyon yardımı yapan gerici hükümet, işyerleri yokedilecek emekçilere uygulanacak sosyal planın masrafına katılmayı dahi düşünmemekte, onların durumunu AET çelik komisyonu kararına bırakmaktadır.

Bütün bunlar, bu zamana kadar demir-çelik işyerlerinin korunması uğruna verilen mücadelenin "gereksizliği" veya "bu koşullar altında bundan sonra mücadeleye gerek yok" anlamına gelmez. Tam aksine, mücadeleyi ortaya çıkan yeni duruma göre, yeni koşullar altında daha da güçlendirmeliyiz. Yokolma tehlikesiyle karşı karşıya olan işyerlerini çelik patronlarına ve onların politik yandaşları FAC hükümetine en pahalıya maletmeliyiz.

Biz komünistleri diğer görüşlerden ayıran belirgin olgulardan biri de, gelişmelere dar sınıf açısından değil, somut koşullardan hareketle, en geniş şekliyle bakabilmemizdir. Şu anda gösterilmesi gereken hüner de budur. Komünistler bilimsel-teknik gelişmelere değil, onun kapitalist ülkelerdeki kullanılış biçimine karşıdırlar. Haydar Kutlu yoldaş bu konuda "Bilimsel-teknolojik devrimin tüm olanaklarından insanlığın, toplumsal ilerlemenin çıkarına yararlanmalı, ama aynı zamanda onun yıkıcı potansiyellerini frenlemeliyiz" diyor. (Atılım 1 Tem/87 sa. 4).

Bırakalım komünist ilkeleri, başta sendikalar olmak üzere, FAC toplumunun demokratik örgüt ve kuruluşları, gerek FAC genelinde ve gerekse demir-çelik özelinde kullanılabilecek, ülkenin reel koşullarına uygun alternatif öneriler getirmektedirler.

Bunlar ülke geneli için:

- DGB tarafından önerilen ve finansman kaynakları gösterilen "Tam istihdam programının" derhal uygulanması,
- Haftalık çalışma süresinin tüm işkollarında 35 saate indirilmesi,
- Yatırımların çevre kirliliği, eğitim, sağlık hizmetleri, sosyal konut yapımı gibi dallara kaydırılması,
- Yasal emeklilik yaşının indirilmesi,
- Bazı işkollarında toplu sözleşmelerle düzenlenen erken emeklilik yaşının daha da indirilmesi, tüm işkollarına geçerli kılınması ve buna uyulma zorunluğunun getirilmesidir.

Demir-çelik işyerleri özelinde ise:

- Bu alanda işsiz kalacakların sözkonusu demir-çelik tekellerinin diğer işyerlerinde ve işkollarında çalıştırılmaları,
- Yokolma tehlikesiyle karşı karşıya olan demir-çelik merkezlerinin, en asgariye indirilmesi pahasına da olsa korunması,
- Hükümet çevresi, işverenler ve sendikalardan oluşturulacak bir komisyonun derhal çalışmalara başlaması,
- Bu işkolunda ücret kaybı olmadan 55 emeklilik yaşının uygulanması,
- Bu işkolundaki emekçilerin son dayanakları olan sosyal planın hükümet ve işverenlerce finanse edilmesidir.

Demir-çelik endüstrisindeki gelişmeler bir yanda biz komünistlere yeni deneyler kazandırırken, diğer yanda da kendimize sormamız ve açık yüreklilikle yanıtlamamız gereken bir dizi soruyu bir kez daha gündeme getirdi: Bilimsel-teknik gelişmelerin FAC gibi kapitalizmin Avrupa'daki kalesi bir ülkede uygulanış yöntemini, bunun sonuçlarını, onun yıkıcı potansiyelini ve bunlara karşı yapılması gerekenleri Türkiyeli emekçi yığınları içinde anlatabildik mi? Bu gelişmeleri yığınlar içinde kitle ilişkilerimizi kurma ve geliştirmede ne oranda kullanabildik? Türkiyelileri, diğer ulustan emekçi kardeşleri yanında, onlarla birlikte kendi hak ve çıkarlarına sahip çıkarmada yeterince mobilize edebildik, onlara komünistler olarak öncü olabildik mi? Gelişmeleri parti basın-yayın organlarına iletebildik mi?

Bir eylemin değerlendirilmesi, bu soruların kendimize sorulması ve yanıtlanması ile noktalanmalıdır.

Fransa'da canlı tartışma

Başı 2. sayfada

Yanıt: Burada somut olarak tek tek tartışmalara neden olan sorunları saymak doğru olmayacaktır. Şundan dolayı. Böyle bir liste, diğer parti örgütlerinin tartışmalarını sınırlayabilir, dikkatler bu listeye yönelebilir. Bırakalım, her örgüt kendi somut durumu ile bağlı olarak, tartışmalı sorunların listesini özgürce genişletsin. Deney biriksin. Bundan sonra tüm bu soruları hep birlikte ele alalım.

Bununla birlikte genel olarak şu yanıtı vermek mümkündür: Sık sık kadrolarımızla ilgili değerlendirme yapılırken, onların ideolojik düzeylerinin düşüklüğünden söz edilir. Bu elbette doğrudur. Eksiği şurda: Kadroları değerlendirenlerin de ideolojik düzeyi tartışmalıdır. Herkesin öğrenmeye ihtiyacı vardır. Ve Fransa'daki toplantı, parti üyelerimizin bütün yeni sorunlara, gelişmelere büyük bir ilgi duyduğunu kanıtlamakla kalmadı, onların yenilenme sürecinde, sanılandan da fazla sürükleyici, öncü nitelikler taşıdığını da gösterdi. Bilinmeyen her yeni yol risklidir, hata yapmak olasıdır. Fakat Fransa'daki yenilikçi kadro potansiyelini gördükten sonra, başarıya olan inancımız artmıştır.

Biz toplantıya katılanlar, onbeş gün boyunca, yalnız komünistler olarak değil, çok iyi dostlar olarak kaynaştık. Bu birlik yenilenme sürecinin en temel enerji kaynağıdır.

Referandumun eşiğinde

Başı 1. sayfada

desteği Beyaz Saray, 6 Eylülde yapılacak referanduma, sanılandan da önem vermektedirler. Özal'ın referandumdan hemen sonra Kasım ayında Washington'a gitme kararı bu açıdan değerlendirilmelidir. Referandumdan sonra, ortaya çıkacak olası sonuçlara göre, Türkiye'nin siyasal geleceği ile ilgili Beyaz Saray'da çok önemli kararların alınacağından şüphe edilemez.

Özal ve çevresinin referandumda önlerine koydukları amaç, Demirel ve Ecevit'i mümkün olduğu kadar yıpratmak, hatta sandıktan "hayır" oylarının çoğunlukla çıkmasını sağlamaktır. Bu amaçla Özal ve kafadarları, artık yalnız demokrasi kurallarını alt üst ederek insan haklarını her türlü araçla, devletin tüm olanaklarıyla çiğnemiyor, aynı zamanda bütün trafik kurallarını da alt üst ederek, "hayır" diyebilmek için döküldüğü yollarda insanları çiğneyip geçiyor. Özal'ın referandum kampanyasındaki trajik trafik kazası, hükümetin bir tek hayır oyu arttırmak için ecelle yarış halinde olduğunu tuhaf bir rastlantıyla sembolize ediyor.

Başvurulan bu yolla siyasal itibarları düşürülen liderlerin küçük bir olasılıkla üzerlerindeki yasaklar referandum sonucuyla devam edecek olursa, bu durumda Özal parlamentodaki çoğunluğa dayanarak anayasada yapacağı bir dizi değişiklikle Demirel, Ecevit ve diğerlerinin üzerindeki yasağı bu kez bizzat kendisi kaldırabilir ve böylece rakiplerine son darbeyi indirebilir. Otoriter rejim için ANAP'ın rüyasını gördüğü sonuç bu olsa gerektir. 12 Eylülcü parlamentarizmde her şey olabilir.

Fakat bütün bu Bizans entrikaları bir yana bırakılacak olursa, açık olan gerçek şudur: Reagan yönetimi ve ülkemizdeki en büyük kapitalistler için Türkiye'de Özal'dan daha elverişli bir seçenek bugün için yoktur. Bu durum, "sağın birliği" hayallerini yıkıyor. Aynı zamanda "sağın alternatifi sağ" görüntüsüne bakarak umutsuzluğa düşenlerin gerçek durumundan gerekli sonuçlar çıkartması da zorunlu oluyor. Çünkü bu umutsuzluk, paradoks gibi görünse bile, aşırı bir iyimserlikten Özal'ın bir çırpıda yıkılıp gideceğine ve meydanın Demirel'e kalacağına dair kestirme bir öngörüden kaynaklanıyor.

Burada unutulan gerçek, Turgut Özal'ın 1983 yılında Türk Silahlı Kuvvetlerindeki, Konseyi de baskı altına alan- güçlü itirazlara rağmen doğrudan doğruya Washington'un desteğiyle başbakanlık koltuğuna oturtulmuş olmasıdır. ABD, daha 1983 genel seçimleri eşiğinde, hem darbeci generallerin mutlak egemenliğine, hem de AP ve CHP' ye karşı Özal ve kliğine tam destek vermiştir. Amerikan yönetiminin bu tercihi sıradan bir tercih değil, bir dizi ülkedeki askeri diktatörlük rejimlerinin pratiğinden çıkarılmış derslere dayalı, planlı, hesaplı bir tercihtir. Bununla, darbeyi yapanlara karşı geleneksel partilerin iktidarı yeniden ele almasıyla doğabilecek riskler önlenmek istenmiştir. Bu amaçla generallerin iktidar hırslarına "dur" denilmiş, ergeç demokrasi güçleri tarafından kaçınılmaz yıkılışlarını önlemek için, 1983 yılından beri darbeci generaller bizzat ABD tarafından adım adım hizaya getirilmişlerdir. Son Genelkurmay Başkanlığı skandalı öyle görülüyor ki, bu operasyondan bağımsız olarak anlaşılamaz. Ve herhalde referandumla Özal'ın siyasi rakiplerini yıpratma, olanaklı ise saf dışı etme taktiği ABD'nin bilgisi dışında uygulamaya konmamıştır.

Referandumda hükümetin karşısındaki partiler ve tüm demokrasi güçleri, önlerine ciddi, ikna edici bir sonuç alma hedefini koymak durumundadırlar. Çünkü "hayır" oylarının, çoğunluğu tek bir oy farkla bile olsun sağlaması, 1980 yılından beri süren Türkiye'ye Amerikan çıkarlarına en uygun bir rejimi yerleştirme planında tehlikeli bir dönemeç olacaktır.

TKP MK'nin konuya ilişkin bildirisinde komünistlerin referandumda takınacakları tutum, olası sonuçlarla ilgili yaklaşımları açık bir şekilde dile getirilmiştir. Burada realist bakış açısı söz konusudur ve kamuoyunu uyarma görevi yerine getirilmiştir. Şimdi referandum kampanyası yürüten yasal partilerin önünde büyük bir sorumluluk duruyor: Referandumu belirli kişilerin üzerindeki yasakların kalkması gibi dar bir alana sıkıştırmamak, kampanyayı 12 Eylül rejimi ile demokrasi arasında bir tercih konusu haline getirmek... Bu, 1982 Anayasasına karşı, halkın temel hak ve özgürlüklerini garanti altına alan bir anayasanın temel ilkelerinde, tüm muhalefetin inandırıcı bir mutabakata varmasını zorunlu kılıyor.

Bu açıdan bakıldığında, Bülent Ecevit'in muhalefet partilerinin yeni bir anayasa ve seçim yasası üzerinde görüş birliği oluşturmaları yönündeki çağrısı dikkate alınmaya değer bir girişimdir.

Herhalde referandum öncesinde, en azından prensip düzeyinde bile olsa bu türden öneriler belli bir somutluk kazanır ve görüş birliğine yol açarsa, Özal'ın, "12 Eylül öncesine dönüş" silahı ters tepecek, milyonlarca seçmen, geleceğin kaos olmadığına, insan haklarına dayalı bir demokrasinin ülkenin bellibaşlı güçlerinin elbirliği ile gerçekleştirileceğine inanacaktır.

Herşeyden de önemlisi milyonlarca seçmeni, insan haklarının referandum oyunuyla çiğnenmesi suçuna ortak olmaktan kurtarmak olsa gerekir. Çünkü demokrasiyi gerçekten kuracak ve yaşatacak olanlar, bu ülkenin insanlarıdır. Tüm referandum kampanyası, komünistler açısından, MK bildirisinde dile getirilen görüşler çerçevesinde halkımızın aydınlatılması için büyük bir anlam ifade etmektedir.

6 EYLÜL'DE EVET OYU KULLANALIM!

Başı 1. sayfada

daha başarıya ulaşır ve referandumda hayır oyları çoğunluk kazanırsa, TKP bu sonucu ikircimsiz gayrı meşru ilan edecek, tanımayacaktır. Çünkü TKP, daha en başta herkese tanınan hak ve özgürlüklerden bir kısım insanları ya da partileri referandumla mahrum etme yeltenişini, insan haklarına karşı bir saldırı olarak nitelemiş, Çankaya ve hükümet dışında ülkemizdeki bütün politik güçler bu yönde açık bir tutum almışlardır.

TKP, yasalar önünde herkesin eşitliği ilkesini, kişiye ait doğuştan kazanılmış hak ve özgürlükleri hiç kimsenin, hiçbir gücün, ve hiçbir çoğunluğun yok edemeyeceği yüce ilkesine tam bir inançla bağlıdır. 200. yılına yaklaştığımız Büyük Fransız Devrimi'nin ilan ettiği bu ilkeyi her kim ve hangi yöntemle ihlâl ederse, böyle bir zorbalığa karşı direnmek, kişinin en kutsal hakkıdır. Tüm insanlığa malolmuş demokrasi ilkelerini ödünsüz savunmak, geleceğin sosyalizminde bu ilkeleri en tam, en derin, en insani içerikle yaşama geçirecek olan işçi sınıfının ve onun partisinin ödevidir.

İşte bu nedenlerle, TKP insan hakları, demokrasi, özgürlük adına herkesi referandumda EVET oyu kullanmaya çağırıyor. Bu çağrı, 12 Eylül 1980 günü darbeye karşı çıkışımızın; daha sonra, bir yandan en ağır saldırıları göğüslerken, öte yandan ülkede AP, CHP ve MSP yöneticilerinin tutuklanmasına karşı yürüttüğümüz kampanyanın; 1982 yılında yapılan ilk referandumda, 1961 Anayasası'nı yırtan, insan hak ve özgürlüklerini yok eden, şimdi referanduma konu olan yasakları getiren cunta anayasasına, tüm baskılara karşın "hayır" çağrımızın dolaysız bir devamıdır. Referandumda yasaklara karşı yükselttiğimiz çağrı, partimizin barış ve demokrasi, insan hakları ve ülkenin kalkınması uğrundaki aralıksız savaşımının ayrılmaz bir parçasıdır.

Yurttaş!

Senin sahip olduğun siyasal eylem yapma hakkından bir kısım yurttaşları mahrum eden 12 Eylülcü yasağın kalkması için sandık başına!

Referandumda EVET!

1 Ağustos 1987

Türkiye Komünist Partisi
Merkez Komitesi

ŞEFİK HÜSNÜ'NÜN HATIRASI HER ZAMAN CANLI KALACAKTIR

Başı 2. sayfada

sevincimden ne söylediğimi, ne kekelediğimi anımsamıyorum. Bu olaydan birbuçuk ay sonra Moskova'da Doğu Üniversitesi'nin öğrencisi olmuştum.

1929 senesinin sonlarına doğru Moskova'ya gelen Şefik Hüsnü yoldaşa, beni Moskova'ya öğrenci olarak gönderdiği için teşekkür ettim. İki senelik bir eğitimden sonra yurduma döndüm. 1933 sonlarında parti kararıyla gönderildiğim Moskova'da Şefik Hüsnü yoldaşla tekrar kucaklaşmıştık. 1935'de Komintern'nin VII. Kongresine müşahit (gözlemci) olarak katıldığım zaman, beni Fransızların meşhur komünist lideri Thorez ile tanıştırmıştı Şefik Hüsnü.

1939'da Şefik Hüsnü yurda dönmüştü. Onunla 1941 senesine kadar sürekli temas halindeydim. 1942'de ben Kırşehir'in Mucur ilçesine sürgün olarak gönderilince onunla temasım kesilmişti. 1943 senesinin sonlarına doğru sürgün yerim Mucur'da onun gönderdiği bir yoldaştan mektubunu aldım. Beni İstanbul'a davet ediyordu. Yani görev başına. Liderin davetini derhal yerine getirdim ve Mucur ilçesinden kaçtım. 1944 senesinde TKP'deki görevi başında olan Reşat Fuat Baraner yoldaş polis tarafından tutuklanmış ve partimiz ağır bir yara almıştı. Yaralarımızı kısmen de olsa kapatmak için Şefik Hüsnü yoldaş bana görev verdi. Bu görev doğal olarak illegal (gizli) çalışma olacaktı. İki seneyi aşkın bir zaman süresi içinde Dr. Şefik Hüsnü yoldaşın başkanlığında bana verilen görevi yerine getirmeye çalıştım. İstanbul İl Komitesi'nin kurulmasına yardımcı oldum. Gizli matbaa kurduk. İlişkilerimizin kesildiği illerle ilişki kurduk. Ve bu surette gizli parti faaliyetini yürütmeye çalıştık. Ve başarılı da olduk kanısındayım. Bu gizli faaliyetimiz 1946 senesinin Mayıs ayına kadar sürdü.

II. Dünya Harbinin sonunda Kızılordu birliklerinin, orak-çekiçli şanlı kızılbayrağı faşist elemanların Berlin'deki Meclis binasına çekmesi ve faşistlerin kayıtsız şartsız teslim olması üzerine İsmet İnönü, "sınıf partileri kurulabilir" şeklinde Büyük Millet Meclisi'nde bir konuşma yaptı. Partimiz bu ortamı değerlendirmeye karar verdi. Merkez Komitemiz toplandı. Legal bir parti kurulmasına, partinin isminin Türkiye Sosyalist Emekçi ve Köylü Partisi olmasına ve başkanlığına da Şefik Hüsnü yoldaşın getirilmesine oybirliğiyle karar verdi. Bu arada illegal örgütlerinde çalışan yöneticilerin İstanbul'u terk etmesine (yakalanmamaları için) karar verdi. Merkez Komitemizin aldığı bu karar kısa bir zamanda eksiksiz yerine getirildi. 1946 senesinin ilkbahar aylarında Şefik Hüsnü bir istida (dilekçe) ile Sosyalist Emekçi ve Köylü Partisi'nin açılması için vilayete başvurdu. Türkiye Sosyalist Emekçi ve Köylü Partisi böylece resmen faaliyete geçmiş oldu.

Türkiye Sosyalist Emekçi ve Köylü Partisi kısa bir zamanda oldukça önemli başarılar sağladı. Ne var ki, bu başarılarımız Türkiye burjuvazisini ürkütmüştü. Ürküntülerini, korkularını dile getiren zamanın İçişleri Bakanı Sökmensüer'in Büyük Millet Meclisi'nde yaptığı bir konuşmayla partiye saldırmasından kısa bir zaman sonra, parti kurulduktan altı ay sonra kapatıldı. Partiyi kuranlar, başta sayın Şefik Hüsnü olmak üzere kalabalık bir yönetici grup tutuklandılar. Poliste acımasız işkenceden geçirildiler. Dr. Şefik Hüsnü'nün, ayaklarına bağlanan urganın sürekli çekilmesi suretiyle, onyedi gün uyumasına engel olundu. Bu, siyasi polisin yeni bir işkence türüydü. Tutuklular bir müddet sonra mahkemeye sevkedildiler. Duruşmaları İkinci Ağır Ceza'da görüldü. Ağır ceza hakiminin ismi Salim Başol'du. Bu adam 27 Mayıs'tan sonra Yassıada'da Adnan Menderes'in mahkemesini gören Salim Başol'dur. Duruşma sonunda Dr. Şefik Hüsnü beş seneye, ve diğer çoğunluk dörder sene cezaya mahkum edildiler. İçlerinde ancak bir-iki kişi beraat etmişti.

Bu dava nedeniyle ben de polis tarafından aranıyordum. Ancak iki sene sonra, yani 1948 Eylül ayında polis beni İzmir'de yakaladı ve İstanbul'a getirdi. İstanbul tevkifhanesinde değerli yoldaşım, liderimiz Dr. Şefik Hüsnü ile tekrar kucaklaştık. Bu davada ben Birinci Ağır Ceza'da yargılandım. Başkanı Nefi bey olan bu mahkemede üç sene cezaya çarptırıldım.

Otuz seneyi aşkın bir süre TKP liderlik görevinde bulunan sayın Şefik Hüsnü 1948 senesi sonlarına doğru İstanbul tevkifhanesinden alınarak Anadolu hapishanelerine gönderildi. Cezalarımız dolduktan, hapisten çıktıktan ve ben Adapazarı'ndan sürgünden döndükten sonra 1951 senesinde Cihangir'de Merkez Komitemizin toplantısında Şefik Hüsnü'yü bir kez daha gördüm. O sırada Adnan Menderes hükümeti Amerika'nın isteği üzerine Türk askerlerini Kore'ye yollamaya karar vermişti. Biz, Türkiye Komünist Partisi olarak bu karara karşı çıktık, Mehmedçiğin Kore'de Amerikan çıkarları için kanının dökülmesine engel olmak için TKP bir bildiri yayınladı. Bu bildirinin yayınlanmasından kısa bir zaman sonra polis partimize karşı büyük bir operasyon başlattı. 184 yoldaş yakalandı. Tutuklananlar arasında Merkez Komitesi'nin bütün üyeleri de vardı. Tutuklananlar ağır işkence gördü. İçimizden onyedi yoldaş ağır işkenceler sonunda akli dengesini yitirdi. Başta Şefik Hüsnü olmak üzere Zeki Baştımar, Reşat Fuat Baraner, Mihri Belli, Enver Gökçe ve ben iki seneye yakın tabutluklarda ve tek kişilik hücrelerde kapalı kaldık. İki yıl sonra Harbiye'de askeri mahkemede yargılanmaya başladı. Mahkeme sonunda ağır cezalara çarptırıldık. Bu arada Zeki Baştımar on yıl, İzmir TKP İl Komitesi Başkanı Macit Bilge on yıl, Ankara TKP İl Komitesi Sekreteri telgrafçı Kemal Engin on yıl, Mihri Belli yedi yıl, Reşat Fuat yedi yıl, Dr. Şefik Hüsnü beş yıl, ben de yedi yıl sekiz ay hapis cezasına çarptırıldık. Cezalarımız dolduktan sonra ayrı ayrı illere, ilçelere sürgün edildik. Doktor yoldaşın sürgün yeri Manisa'ydı. Reşat Fuat Baraner'in sürgün yeri İzmit idi. Ben ise Eskişehir'in Sivrihisar kazasına sürgün edildim. Manisa'da sürgünde olan Dr. Şefik Hüsnü yoldaş 7 Nisan 1959'da 72 yaşında hayata gözlerini yumdu.

Uzun yıllar partimizin liderliğini yapan sayın Doktor Şefik Hüsnü, aynı zamanda uluslararası komünist hareketin de seçkin ve önemli önderlerinden biriydi. Bu büyük adamın aramızdan ayrılışı Türkiye işçi sınıfı, fakir topraksız köylüleri ve yurdumuzun demokrasi için savaş veren tüm ilerici aydınları için, halkımız için büyük bir kayıp oldu. Şefik Hüsnü'yü onbir sene zindanlarda yatırdılar, hasta olduğu halde sürgüne gönderdiler. Ölümüne de bu sürgün sebep oldu.

Bunca ağır işkenceler yapılmasına, yıllarca hapse atılmasına, defalarca sürgüne gönderilmesine sebep neydi? Onun suçu, işçisine ekmek ve iş, fakir köylüsüne bedava toprak, halkına özgürlük ve bağımsızlık, yurdumuzda gerçek bir demokrasinin yerleşmesini istemesiydi. Bıkmadan, yorulmadan, korkmadan bu uğurda çalışmasıydı. Bu büyük yurt ve halkseverin istekleri, sömürücülerin, hırsızların, soyguncuların, yurdumuzu Amerika'ya satan hain paşaların, beylerin işlerine gelmiyordu. Komünistlerin görevi ölünceye kadar işçisine ekmek ve iş, fakir köylüsüne bedava toprak, halkına özgürlük, bağımsızlık, demokrasi ve sosyalizm için çalışmaktır. İşte Şefik Hüsnü yoldaşın bu istekler uğruna yaşamış, mücadele etmiş ve ölmüştür. Komünist görevini hepimize örnek olacak tarzda yerine getirmiştir. Biz komünistler onu her zaman kendimize örnek olarak ele alacak ve onun savaştığı gayeler uğrunda hayatımızın son nefesine kadar mücadele edeceğiz.

Dr. Şefik Hüsnü'nün hatırası kalplerimizin derinliklerinde her zaman canlı kalacaktır.

ATILIM 15 Günlük Gazete. Herausgeber: Ermis Verlag. Satz/Dizgi, Umbruch/Tertip, Druck/Baskı: Eigene Herstellung. İsteme Adresi: Postfach 101016, 4300 Essen 1. Ödeme: Ermis Verlag, Stadtsparkasse Essen, BLZ 36050105. Knt. Nr. 712703. Fiyatı: 1 DM. Abone: 1 yıllık 48DM

Devrimci solun çeşitlilik içinde birliği ve yaratıcı bir tartışmaya doğru

● Ali SAİM

Türkiye'de Marksist teorik yapıtların gün ışığınaçıkışı, (20'li, 30'lu yıllardan sonra) 1960 başlarındadır. Bu alanda hizmeti geçen değerli pekçok editör, antidemokratik nice baskılara göğüs gererek bilinçli işçilere, gençlere Marks, Engels ve Lenin'in hayli yapıtını kazandırmayı başarmışlardır. (Burada başta Sol Yayınları ve Sosyal Yayınlar olmak üzere bir dizi yayınevini hatırlamak boyun borcumuzdur.)

Bugün devrimci sol hareketin değişik bileşenlerini oluşturan parti ve grupların başlıca kadroları, Marksist yapıtların gün ışığına çıktığı o dönemde henüz çok genç yaştaydılar. Bu kuşak örneğin şu sıralarda yazılışının 70' inci yılını kutladığımız "Devlet ve İhtilâl" adlı Lenin'in ünlü yapıtını, ve daha nicelerini okudular. Önlerinde açılan yepyeni ufuklara büyük bir coşkuyla yöneldiler.

Bu tarihsel olgu, bugün farklı yollardan yürüseler de, devrimci sol hareketin bir tek kaynaktan ortaya çıktığını, bugünkü kadroların Marksist, devrimci eğitiminde Marks, Engels ve Lenin'in yapıtlarının ortak temeli oluşturduğunu kanıtlıyor. Bu böyle olmakla birlikte, sözkonusu kuşağın sonraki yıllarda çok farklı yollardan yürümeleri ilk bakışta şaşırtıcı gelen bir başka olgudur. Geriye dönüp baktığımızda, sözkonusu olgunun hiç de rastlantı olmadığını anlıyabiliyoruz. Sayılabilecek sınıfsal, nesnel pekçok neden bir yana, şu iki faktörün üzerinde herhalde durulmalıdır. Herşeyden önce, bizler klasik yapıtları içinde yaşadığımız gerçekliğin yerine geçirdiğimiz o günlerde ilk büyük yanılgıya düşmüş olduk. Gerçekliğin değil de, kitapların, alıntıların kimi doğruladığı yolundaki tartışmalarımız, kimin gerçeği Marksist diyalektikle aydınlatma yeteneğinde olduğunu kanıtlamak yerine, kimin kitaplara en uygun şekilde konuştuğunu kanıtlamayla geçen şiddetli kavgalarımız, şimdi yaşları otuz ve daha altındaki devrimci kuşak için ders alınması gereken (ve belki de kaçınılmazlıkla yaşanması gereken) bir döneme damgasını vurmuştur. Bölünmelerin çok önemli gneosolojik köklerinden birisidir bu.

Daha sonra ise, hareketin belirli bir olgunluğa doğru yükseldiği dönemde, bu dar kalıpçı, şematik tartışmanın etkisi altında kalan bizler, uluslararası komünist harekette beliren keskin sorunları ciddi irdelemeden geçirme fırsatı bile bulamadan reel sosyalizm karşısında takınılacak tutum konusunda yine aynı dar kalıpçı, şematik bir tartışmaya boğulduk. Bölünmelerin çok önemli uluslararası kökü burada yatmaktadır.

Şimdi ise o günlerin tartışmaları hayli gerilerde kaldı. Yepyeni sorunlarla karşı karşıyayız. Buna karşılık, acaba geçmişte devrimci sol hareketin bugünkü mozaik benzeri tablosuna yol açan sağlıklı bir yöntemden mahrum tartışma alışkanlığından kurtulabildik mi? Bu soruyu herbirimiz defalarca kendi kendimize sormalı değil miyiz? Ve belki de biz, şimdi ilk defa bu soruyu içtenlikle yanıtlayıp, yeni bir sol içi tartışma kültürü oluşturma olanağına sahibiz. Insana öyle geliyor ki, "Moskova ya da Pekin ajanlığı, revizyonizm ya da oportünizm, MİT ya da CIA damgalı sol, goşizm v.s." türünden yaftalamalarla, çoktan beri 1960'ların başındaki saf, romantik tartışma ortamını kirleten, geçmişin kötü mirasını kaldırıp atmak için yepyeni bir fırsat doğuyor.

Bu fırsat nedir ve nasıl kullanılabilir?

Reel sosyalizm ve devrimci sol

Fransız Komünist Partisi yayın organı "L'Humanité"nin Moskova muhabiri, Barış ve Sosyalizm Sorunları Dergisi' nin 8. sayısına yazdığı bir yazıda şöyle diyor:

"Eğer Sovyetler Birliği'nde sosyalizmin yenilenme süreci gelişiyorsa, eğer bu ülkede devrim içinde devrim oluyorsa, bu, değişik ülkelerde tamamen başka koşullarda faaliyet gösteren komünistlerin savaşımını mutlaka etkileyecektir."

Fransız meslektaşımızın bu sözlerine tamamen katılıyoruz. Bizim kendi pratiğimiz, yalnız bizim değil, geniş devrimci sol parti ve grupların pratiği Sovyetler Birliği'ndeki yenilenme sürecini gerçekten ciddiyetle, büyük bir dikkatle ele almanın gerekliliğini kanıtlıyor. Burada söz konusu olan, geçmişte reel sosyalizm ülkeleri karşısındaki tutum üzerine ortaya çıkan sol içi tartışmanın, geçerli bir işlevinin kalıp kalmadığını gözden geçirmektir.

Böyle bir değerlendirme gerçekten de zorunludur. Çünkü, bugün devrimci sol hareketin çeşitlilik içinde birliğini sağlamanın olanakları böyle bir değerlendirmeyi kollektif olarak, tartışarak başardığımız ölçüde genişleyecektir. Elbette solun farklı kollara ayrılmış olması yalnızca uluslararası faktörlerle açıklanamaz. Bununla birlikte ağır bölünmelerde sosyalizm "modelleri"ne ilişkin görüş ayrılıklarının rolü de inkar edilemez.

SBKP 27. Kongresi uluslararası komünist hareket için yeni bir durum ortaya çıkardı. Bu tüm sosyalizm dünyası için de geçerli. Çin eski Çin değil, Polonya da öyle. Kanımızca bu, ülkemizdeki tüm devrimci sol için de yeni bir durum demektir. Ve sosyalizm dünyasında gerçekten devrimci bir yenilenme söz konusuysa, sosyalizm üzerine yirmi yıldır tartışan tarafların kendi eski konumlarını gözden geçirmeleri gerekmez mi?

Biz kendi payımıza, geçmişte reel sosyalizm hakkında, bizden farklı düşünen herkesle açık yüreklilikle çıplak bir bilanço çıkartmaya hazırız. Yanılgılarımızı, bize acı gelse de, dile getireceğiz ve elbette bizi doğrulayan sonuçları dostlarımıza sabırla açıklamaya çalışacağız.

Şu da bir gerçektir ki, devrimci solun reel sosyalizme ilişkin geçmişteki tartışmanın olumsuz etkilerini aşması herşeyden önce, reel sosyalizmi kollektif olarak yeniden incelemeyi gerektiriyor. Özellikle Sovyetler Birliği'ndeki yenilenme sürecine ilişkin gerekli materyaller, ne yazık ki, hâlâ son derecede sınırlıdır. Anti-komünist yasaklar bilgilenme sürecini karmaşıklaştırmaktadır. Bununla birlikte, söz konusu alanda, her türlü önyargıdan uzak, karşılıklı bilgi alışverişinde bulunmak, gelişmeleri yakından izleyebilmek için karşılıklı olanaklarımızı paylaşmak ve benzer işbirliği ilişkileri kurmak amaca uygun olabilirdi.

Marksist teori ve devrimci sol

Böyle bir kollektif görüş alışverişinde bulunmayı sağlıklı bir temelde yürütmek için, kanımızca şu fikir ilkesel bakımdan önem taşıyor: Pratik gösterdi ki, gerçeğin tekeli hiç birimizin elinde değildir. Bu, ancak gerçekliğin içinde yaşam bulan Marksizmin, devrimci öğretinin de tekeline kimsenin sahip olmadığı anlamına gelmektedir. Biz açıkça diyoruz ki, partimizin adı "komünist" olduğu için Marksizmin biricik sahibi, temsilcisi TKP değildir, olamaz. Bu dün doğruydu, bugün ise büsbütün, çok açık, çok kesin bir biçimde doğrudur. Gerçek değişmiştir, dünya savaş sonrasının, hatta 60'lı yılların dünyasından bambaşka bir dünya haline gelmiştir. Türkiye de öyle... Buna karşılık Marksist teori 30'lu, 40'lı yıllardaki ulaşımlarını, birçok alanda gerçeğin değişimine uygun bir hızla aşamamıştır. Kimi alanlarda teorik donukluk ortaya çıkmıştır. Böylece şimdi dünyayı Marksist teorinin ışığında kavrama ve değiştirme yanlısı tüm güçlerin önünde, Marks'ın, Engels'in ve Lenin'in öğreti lerini çağdaş dünya ve Türkiye koşullarında yaratıcılıkla geliştirmek gibi muazzam bir ödev duruyor.

Devrimci sol hareketin tüm kolları için, bu, deyim yerindeyse, teoriye katkıda bulunma görevinde tam bir fırsat eşitliği veriyor.

Bu, gerçekten çok zor ve karmaşık bir ödevdir: Herşeyden önce pratik gösteriyor ki, sağlıklı bir tartışma ortamı yaratılmadıkça, hareketimizin gerçekliğe olduğu gibi bakması, attığı her adımı acımasızca eleştiriden geçirebilmesi, bilimsel kuşkuculuğu cesaretle uygularken aynı zamanda milyonlarca insanın geleceği uğrundaki mücadelenin bütün gereklerini de kararlılıkla yerine getirebilmesi olanaksızdır.

Bugünkü durumun gerektirdiği yaklaşım, ilkesizce bir mütareke ilanı

Arkası sayfa 6'da